Ч. 223 (11.191). Львів, пятниця 7. жовтня 1927. Poeztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Багато галасу знечевя.

Львів, 6. жовтня 1927.

Останніми днями обсервуємо в польській пресі велике заінтересування Литвою та її закордонною політикою у звязку з побутом литовського премієра Вальдемараса у Берліні, де він веде політичні переговори з німецьким міністром закордонних справ Штреземаном. Одночасно бачимо велику нагінку тієї преси на теперішній литовський уряд за репресії проти польського учительства на Литві. Ці репресії звязує польська преса усіх таборів дуже тісно з побутом литовського премієра в Берліні.

Вальдемарас віддає, мовляв, Литву під німецький протекторат, занапащує литовську державну самостійність і покладаючись на німецьку опіку та підтримку веде нагінку на поляків, зокремаж на шкільництво польської меншости. Так пише польська преса і палкує більше над „затратою" литовської незалежности чим над репресіями проти поляків. Якже фактично представляється справа?

Ще весною цього року піддав був лотвійський міністр закордонних справ Ціленс проект невтралізації прибалтійських держав, а саме' Лотви, Естонії і Фінляндії. Дорогою до невтралізації мали бути окремі пакти про неагресію між названими державами а Радянським Союзом з одної сторони і між ними всіми а Німеччиною з другої. Польща мала остати поза тією акцією. Щоби дійти до реалізації того проекту треба було на те ще згоди Франції та Англії, двох найвпливовіших держав у Лізі Націй, до якої належать усі прибалтійські держави. Ні Франція ні Англія не згодилися на такий проєкт невтралізації з тієї простої причини, що не хотіли допустити таким чином до скріплення радянсько-німецьких впливів і позицій над Балтиком. Наслідком того вся акція за невтралізацією прибалтійських держав розбилася.

Одначе не улягає ніякому сумнівови, що всім тим маленьким державам, межуючим зі СРСР, що наражені на випадок якогонебудь конфлікту на дуже непевні перспективи істнування, дуже важко лявірувати між СРСР і Заходом. Зокремаж дуже важке положення Литви, що крім того остає у перманентній, хоч щоправда безкровній, війні з Польщею. До того не все у неї в порядку із Німеччиною через Клайпеду (Меммель). Мусіла вона вибирати поміж трьома сильнішими сусідами приязнь, а в крайному випадку ліквідувати непорозуміння, з найменше небезпечним, а при тім таким, що давав би запоруку якихсь не тільки господарських, але й політичних користей у скрутних обставинах. Литва й вибрала Німеччину.

Вальдемарас почав був переговори зі Штреземаном ще в Женеві, а по закінченні сесії Ліги Націй продовжує їх у Берліні. Переговори дотичать усяких спірних між Німеччиною а Литвою справ Клайпеди, точніше клайпедського статуту. З берлінських газет довідуємося, що переговори поступають успішно вперед. Між іншим рішено там заключити конвенцію, на основі якої німці дістануть право поселювання на території Литви й Клайпеди. Дотеперішне видалювання німців з простору Клайпеди і Литви припиниться. Вальдемарас мав дати Штреземанові приречення перестерігати у будуччині всіх постанов клайпедського статуту. Але господарські переговори не дали досі ніяких позитивних результатів. Отже де тут занапащення литовської незалежности, чим так дуже журиться польська преса? Литовсько-німецькі переговори мають наскрізь діловий характер і подиктовані природними і невідкладними потребами Литви.

Та все це не шкодить полякам дошукуватися причини литовських протипольських репресій якраз у Німеччині та її впливах на теперішній литовський уряд. Щож на ділі уявляють собою ті репресії? В 1926 р. заснували литовські поляки 77 приватних польських шкіл. Дня 18. березня ц. р. видав литовський уряд обіжник, на основі якого всі учителі тих шкіл мали зложити іспит зі знання литовської мови по день 1 серпня ц. р. На 93 учителів тих шкіл мусіло складати такий іспит аж 77, бо тільки 15 зних мало вимаганий ценз знання литовської мови. До іспиту стало 1. серпня 76 кандидатів. З того зложило його лише 10. Всі інші не виявили достаточного знання литовської мови. Таким чином управнених до навчання було на всіх 93 польських учителів тільки 25. Перепавші при іспиті втратили тим самим право навчання.

Одначе не зважаючи на те, велика більшість перепавших при іспиті в числі 40 приступила по шкільних феріях до дальшого ведення науки у приватних польських школах. Влада всіх їх арештувала та замкнула в таборі для інтернованих у Вормях. Нема сумніву, що всіх тих учителів аж інтернувати не було доцільним, бож авторитет влади можна було зберегти іншими менше драстичними засобами. Та тут треба зрозуміти психіку литовців, треба зрозуміти їх біль з приводу утрати Вильна. До такого кроку піпхала литовську владу ще й інша обставина, а саме: литовська преса запевнює, що недавне повстання в Таврогах мало бути між іншим ділом рук таких людей, що стояли у підозрілих звязках з Польщею. Ось ці психольогічні моменти були причиною інтернування учителів, що, не зважаючи на урядову заборону, намагалися вчити у приватних школах.

Вся польська преса зве поступовання литовців варварством, провокацією, надуживанням польської терпеливости і т. п. Тут так і проситься паралеля між тим, що роблять литовці і що таке немиле полякам, а тим, що пережили ми, що пережила наша приватна школа і її учителі під Польщею, що переживали наші професори і студенти на українському приватному університеті. Та проводити цієї паралелі у деталях з уваги на пресовий закон неможливо. Найяскравішими фактами поведінки поляків з національними меншостями, фактами, що ілюструють яскраво всі несамовиті засоби денаціоналізації тих меншостей останніми часами є утраквізація українського і білоруського шкільництва, рівнозначна в наших відносинах з польонізацією, і польонізація всего торговельного і кооперативного книговодства всупереч всяким міжнароднім зобовязанням і всупереч самій польській конституції. Але то... со іnnego! Воно ні трохи не перешкаджає полякам робити зі справи інтернування 40 учителів великої проблеми, проблеми, що нібито загрожує аж европейській рівновазі на европейському Сході. Подвійна психіка і подвійна міра в оцінці подій! Але вона полякам користи не принесе.

„Санаційна" автореклама.

„Білянс" окраїнної політики потравневих державців.

II. Громадські вибори і госиня деяких болячок.

Великою „уступкою" в користь непольського населення вважають „санатори" переведення громадських виборів.

„Громадські вибори — пише п. Васілевський — є найважнішим кроком потравневого уряду. Місцеве населення зрозуміло їх загально як рішучий крок, що веде до унормування дотеперішніх відносин, які мали всі признаки провізорії, головно у воєвідствах північних і східних. І хоч вибори у полудневосхідних воєвідствах були переведені на іншій основі, а саме на основі перестарілої куріяльної системи, однак і там дали вони висліди, що означують злагіднення дотеперішніх відносин і закінчення ненормального положення, що панувало на величезній области краю".

Якіж висліди цього „найважнішого кроку"?

На **Поліссі** на загальну кількість сільських радних 874 вибрано **527** українців, 143 білорусинів, 114 поляків, 30 жидів і 60 іншої національности. Величезна більшість вибраних радних є політично безпартійна. Серед радних стрічається й особи зі середньою освітою.

На **Волині** в містах переважають жиди, опісля йдуть поляки, а трете місце займають українці. У виборах до сільських рад зріс відсоток польських радних з 19 прц. на 22.6 прц. На Волині вибрано **70.7 прц.** українців, 22.6 прц. поляків, 2.8 прц. жидів, 2.5 прц. чехів і 1.2 прц. німців. Серед українців переважає непартійний елемент.

На **Холмщині і Підляшу** українці дуже слабо зазначилися у громадських виборах. В містах здобули вони всього три мандати, а на селах 120 мандатів (10.4 прц.). З тих 120 **мандатів 51** припадає на безпартійних, 50 на **сель-робів** і 19 на комуністів. **Українське** населення здебільшого голосувало на поляків.

У **всіх північно-східних** воєвідствах дуже слабо зазначився український елемент у містах. Дійсне відношення політичних і національних сил у полудневосхідних воєвідствах (у Сх. Галичині) притьмарилося **внаслідок** приноровлення перестарілої куріяльної системи. Всеж таки при громадських виборах зазначили себе досить виразно національности й політичні партії. В Сх. Галичині українці здобули **65.5 проц.** всіх мандатів, а поляки 30.2 прц., решта припала жидам і німцям. З українських партій на першому місці стоїть Українське Нац.-Демокр. Обєднання, яке здобуло **52.1 проц.** всіх українських мандатів. Далі по відсотку мандатів ідуть безпартійні (15 прц.), а опісля соціялісти-радикали (12.2 прц.), УНС, себ-то хлібоїди (7.4 прц.), москвофіли (7.3 прц.), Сель-Роб (2.9 прц.) і комуністи (0.6 прц.).

З льокальних українсько-польсько-жидівських компромісів по деяких містах і селах робить п. Васілевський наскрізь фантастичні й далекойдучі висновки в напрямі зросту елементів, що „стоять на ґрунті польської державности, а яких завзято поборюють українські націоналісти".

„Громадські вибори — конклюдує п. Васілевський — дали ріжні висліди в поодиноких воєвідствах, одначе всі вони принесли багатий матеріял до пізнання дійсного настрою сіл і міст. Ці вибори не лише стали засобом для перевірення настроїв в поодиноких воєвідствах, але також дали образ дійсного відношення сил поодиноких національностей. Тому то (поза полудневосхідними воєвідствами) дали вони основу до обчислень будучих вислідів сільських виборів".

Думаємо, що базувати обчислення будучих виборів на основі вислідів громадських виборів є щонайменше передвчасно, як не легкодушно. Переведені вибори до громадських рад тільки частинно усунули крайно ненормальні відносини в самоврядній ділянці і то здебільшого (в Сх. Галичині) на найнижчому щаблі. Дійсної картини відношення національностей і поодиноких політичних партій вони не могли дати, бо уряд робив усе можливе, щоби затемнити те відношення. Головним завданням уряду було не лише вдержати польський „стан посідання" але й його поширити. З тією метою в Сх. Галичині розписано громадські вибори на основі старої куріяльної системи, а північні українські землі заскочено непідготованими до виборів, розписуючи їх фактично всього на тиждень перед виборчим актом. Куріяльна система, яка упривілеює елемент богатший, отже жидівсько-польський та польських урядовців, вправді примусила українців до льокальних компромісів, одначе не дала дійсної картини відношення сил. Зновуж на північних українських землях нечайне розписання виборів і то на території, на якій комунікаційні засоби взивають до неба о пімсту, вправді довело до замішання і — з огляду на неспроможність перевести організацію українського населення — дало великий відсоток радних польській дрібній меншости, але вибори рішучо не дали дійсного відношення сил під оглядом національним і партійним.

Методу затьмарування дійсного стану на українських землях не лише приноровив уряд до виборів, але ц. Васілевський до виборчих вислідів. У відношенні до одних територій подає він ефективні числа, а до других тільки відсоткове відношення. Щодо Галичини, то розріжнює він партійне відношення (хоч ледві чи воно відповідає дійсности), а щодо інших українських земель, то все замазує загальниками, накладаючи на них стемплі [illegible] партійности.

Але яка спеціяльна заслуга потравневого режіму в переведенні виборів? Хіба спізнене виконання закону під авспіціями вдержання, а то й розбудови польського „стану посідання", — важко назвати заслугою. Але коли це потрібне для „направяцько-санаційної" автореклями, то нічого не вдієш.

Не меншою заслугою в користь „кресів" є розпочаття відбудови знищених будинків на Волині. В дні 1. січня 1927 р. по побіжним урядовим обчисленням було на Волині 57.000 знищених будинків і 8.500 родин, що жили в землянках або провізоричних будах. На відбудову цих постановило міністерство публичних робіт асигнувати місячно по 700.000 зол. Крім того воєвідський уряд запевнив собі в дирекції державних лісів в Луцьку 300.000 квадр. метрів будівничого матеріялу. На Волині відбудовано кілька мостів та ведеться будову залізниці Луцьк-Стоянів. На Поліссі віддано до ужитку канал Огінського для транзитового руху з Пінська до Гродна.

Крім того державні банки приступили до наладження невеличкої кредитової сітки. Вкінці признано право польського громадянства сотням тисяч громадян. Перед півтора роком було 2 міліони громадян, які не мали права горожанства. Тепер таких нещасливців — по запевненням п. Васілевського — є вже лише 100.000 (сто тисяч), одначе й ця цифра є хіба досадним доказом відносин на „кресах".

Так у загальному представляється „білянс" окраїнної політики потравневих державців. Правда, деякі замішання в самоврядній ділянці уступили, одначе положення українського народу фактично не змінилося.

Перед днем ощадности 30. жовтня 1927. р.

В минулому році звернула на себе увагу всього українського загалу справа організації — власного, великого та кооперативно збираного капіталу. Бодай чи не всі свідомі круги громадянства почали виявляти, особливо в послідних місяцях, дуже живе заінтересування для опеї превдажної та в нашім господарськім розумінні прямо фундаментальної проблеми. Що більше, щораз частіше роздаються в краю нетерпеливі голоси запитань, чи і що в тім напрямі в нас вже робиться, чи починається або бодай організаційно приготовляється?

Такий стан і характер настроїв представляє вже сам про себе велику вартість та його треба уважати поважною передумовою нової, великої національної ініціятиви. На тій основі можна надіятися, що недалекі перші Загальні Збори Товариства „Ощадність" для господарности й добробуту, кооперативи з обм. відпов. у Львові, **скликані на день 15. жовтня ц. р.** дадуть вказаний почин до широкого висказання назрілих в громадянстві думок, скристалізують влучні методи узгідненої акції в цілій міліоновій масі українського населення та спричинять в дійсности могучий, творчий подвиг всіх, що з ідейного привязання до рідної справи, працюють між народом.

Управа Товариства „Ощадність" у Львові уложила першу інструкцію в справі організації цеї установи в центрі, по повітам і громадам. Відносну інструкцію розсилається членам товариства і заінтересованим.

Легко догадатися, як велику вагу будуть привязувати всі місцеві організатори збірниць до техніки діловодства масово складаним грошем. Тому управа „Ощадности" видала також поучення-обіжник про „книжкове ведення дрібних вкладок ощадности", затверджений недавно на окремім засіданні Комітету Основателів Товариства.

Як довідуємося з цего обіжника техніка діловодства є дуже проста, хоч приноровлена до найдрібніших вкладок. Місцевий Комітет, що закладає збірницю, має тимсамим змогу приєднувати й найнезаможніших селян до постійного відкладання малих квот для себе, не на „жертву", але на обезпечену та опроцентовану, заощаджену власність. Як в міріядів дрібних крапель дощу повстають ріки і моря, так із найменших але масових вплат виростають в економічних установах нації міліонові суми, що є фундаментом економічного життя, та суспільного розвитку й новочасної цивілізації.

Вище згаданий обіжник кладе натиск на те, щоби всі збирані ощадности відпливали до наших кредитових установ кооперативних. Ця важна постанова має своє велике організаційне оправдання в тім, щоби Централльному Кооперативному Банкови „Краєвому Союзови Кредитовому" у Львові і його артеріям: союзним, кредитовим кооперативам наш нарід доставив свої засоби на уділювання кредитів для потребуючого нашого громадянства. Таким чином дійдемо до необхідно потрібного нам **національного позичкового фонду.**

Наші організатори мусять тому підвидом великого, ба величнього наказу життя нації ставитися всі разом громадно до нового виховного й практичного діла в народніх масах.

Велика моральна нагорода і матеріяльна допомога власним національним капіталом не дадуть на себе довго чекати. Справа, з якою маємо тут до діла, належить до імпозантних, масових явищ, в яких уява поєдинчої людини не в силі відразу витворити собі наглядної її оцінки, — подібно як астрономічні дімензії і числа даються тільки описати й розуміти, та не даються в своїй величности вображувати.

Надіємося, що недалекі Загальні Збори Товариства „Ощадність" скріплять освідомлюючу, творчу працю в народі, та що плянована перша масова збірка в краю **на світовий „день ощадности" 30. жовтня ц. р.** випаде так, що наше громадянство її не повстидається.

Ратункова акція.

Відозва Православного митрополита Діонисія.

Православний митрополит о. Діонисій видав відозву до православного духовенства (в українській мові!), взиваючи його доложити всіх зусиль для несення допомоги жертвам повені.

Подавши розміри і наслідки катастрофи, митрополит так відзивається до православного духовенства:

„Братіє! Невже не почуємо тих нещасних? Невже наше серце не відгукнеться бажанням допомогти їм? Невже сила заповіту Христового — любити ближнього — не спонукає нас обізватися на нещастя їх?... „Не вимагається, щоби другим була полекша, а вам тяжість, але щоби була рівномірність" (2 Кор. 8, 13). Отже кожний в вас, хто що може по достаткові свому, хай зложить на допомогу нещасним, на яких чатує вже холодна й голодна зима в чужій хаті або в чорній вохкій землянці.

Наказую Парафіяльним Священикам оповістити Вірних Синів Православної Церкви в Польщі про нещастя, па братів наших впавше, й закликати їх до жертовности на допомогу потерпівшим.

Збори пожертв робити за Службами Божими на протязі цілого жовтня місяця, попереджаючи їх одчитанням цеї відозви та відповідним словом науки.

„Бог же є сильний збагатити вас всякою благодатію, щоби ви завжди й во всьому маючи всяке задоволення, були багаті на всяке добре діло" (2 Кор. 9, 8)".

Поміч Краєві".

Нечувана катастрофа в Галичині найшла широкий відгомін в Канаді. Перші вісти про розміри і наслідки катастрофи приніс **„Канадійський Українець"** в числах зі 7. і 14. вересня. Довідавшись про

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 4)

Проклін мумії.

Скоро потім ми відійшли. Але якесь погане почування ще довго-довго не опускало мене... Я не мала з ким поділитися вражіннями з своєї пригоди. Сказати бабусі? Сварила би мене, що я не втерпіла й пішла тайком подивитися на мумію, і приписала би їй поганий випадок з тією вазою, та й взагалі всяка прикрість у моїм житті пішла би на рахунок Атру... Але жаль мені було страшно тої гарної, лагідної, богатої — та — дуже бідної п. Аліси... Що їй там десь ще впало за нас...! Стільки про мумію, а кінець відомий паням.

— Відомий? Звідки? Цю історію чую перший раз! — обізвалася Варвара Борисовна та підіймила голову зпоза мого плеча.

— Якто? Невідомо вам, що Тітанік утонув?

— Титанік! А мумія?... — додала я.

— Цеж таке ясне! Астор і професор взяли на поклад мумію та всі скарби, але тайком, так, що ніхто з пасажирів, окрім капітана, не знав про це. Бабуся аж захворіла, коли довідалася про це. Пророчила неминуче нещастя і не находила слів, щоби висловити своє обурення, що очайдухи своєю впертістю наражували життя стільки пасажирів на погибель. А вони: Ми нічого не боїмося, ми окуті залізом, сталлю і бетоном — ми визиваємо богів! Отаке вони правили... і от усе пропало. Всі і вся... Але найбільше жаль мені мумії чудної Атру.

— Звідкиж пані це все знають? — спитала я.

— Пані Астор, її дочка та ще кілька жінок вирятувалося якимсь чудом — тож і оповіли нам як було. Бідна Аліса, ще досі кульгавить.

— Чого бідна? Коли її тиран, сатрап утопився, то мала би бути вдячною за випадок! — заявила моя сусідка.

— Колиж бо вона його любила! Нехай буде лихий, лютий, поганий, нехай і тиран, а дурне серце жіноче — як любить, то прощає й найгіршому! — кінчила незнайома.

— Дурне, дурне та ідіотське! — бурмотіла мені сусідка в ухо.

— — — — — — —

Запанувала тиша повна якихсь примар. Папіроска згасла, у темноті не було видно нічого. Метелиця з подвійною силою вила та свистала. Я уявляла собі той безмежний білий степ крізь який наш поїзд котився чорною гадюкою. Час від часу вогонь з машини відбивався ясно в клубах білого диму й освітлював дорогу, що виглядала дуже мальовничо. Безліч іскор бухало з комина, летіло з вітром, падало вниз, стелилося по поли і... щезало.

Годинник показував другу.

Варвара Борисовна звалилася вся на мене. Заснула. А мене сон не брався. Не могла я забути Атру, уявляла собі як могла вона виглядати та співачка з перед тисячі літ та все думала собі: „Щоби то сталося, якби її не везли Титаніком? Чи була би пропала? Чи корабель тоді був би дійшов до Америки? А ця незнайома дама, що балакала по нашому з таким дивним наголосом? Хто вона?"

— Пані сплять? — запитала мене, неначе відчувала, що я про неї думала.

— Ні, після такого оповідання сон не береться мене. Думок повна голова — сказала я з певною ціллю.

— Гм, я розказала дивні факти з життя, що їх переживала, а таких у світі повно-повнісько, лише на них не звертають уваги. Це кісмет!

— Я вже на половині дороги до... віри в них, але ще бракує мені фінал!

Незнайома засміялася.

— Чим могла би я вам допомогти до повної віри в фатум...?

— Історією леді Карнавон! Я вдячна випадкові, що почую її — так сказати би — в оригіналі! — йшла я до ціли.

— Ах, вона коротенька, та не менше загадочна. От, бачите трапився знов загорілий археольог: льорд Карнавон. Йому хибували династії, що панували безпосередно перед Рамзесами, і він заклинався, що відшукає їх гробниці. Не буде шукати, казав, коло пірамід, бо це даремне. хитрі фараони казали вижолобити в піску русло і пускали ним воду з Нілю аж до місця, де будували гробниці, щоби по воді постачати туди потрібний матеріял, тяжкі та обемисті каменюки, колюмни, мармур, тощо. Факт, що піраміди нижче положені, як русло святої ріки. Тому й льорд оглядався за таким місцем поза околицею пірамід. Ходив і шукав доти, аж натрапив на долину Люксор, засипану піском, що своїм низьким положенням звернула на себе його увагу. Ця обставина, а може ще й інші дані, навели його на думку, що там гроби й фараонів. Приїхав у Льондон, розповів про це у клюбі учених, але ніхто не піддержував його виводів, мовляв, що десятки літ уже риють учені по цілому Єгипті, тож мабуть і все повикопували, що тільки було. Але льорд не дався відстрашити і твердо боронив своєї теорії, а що не міг найти спільника, то рішив сам взятися за розкопки. Так прийшов раз до нас і зрадив нам свої пляни. Його жінка Нора, моя кревнячка, дуже скептично дивилася на ті розкопки та старалася, щоб він їх понехав.

(Продовження буде)

...ркелість, що впало на Старий Край, канадійська Січова Організація покликала до життя допомоговий комітет під назвою: „Поміч Краєві", який візвав усю еміграцію поспішити з допомогою жертвам повені. До комітету ввійшли представники Січової Централі у Вінніпегу та представники українських просвітних і допомогових товариств. На поклик Головного Комітету повстають місцеві комітети не лише по більших осередках, але й по далеких преріях Канади, які вже направляють жертви до вінніпегського центра.

Тиждень пізніше оснували окремий комітет українські автокефалісти. На пропозицію Гол. Комітету „Поміч Краєві" автокефалісти приступили до співпраці і зорганізування спільної допомогової акції. Одночасно відновлено діяльність Українського Червоного Хреста, який обняв загальний провід допомогової акції, направляючи свою головну діяльність на чужинців, передовсім рахуючи на англійські круги.

Акцію за складанням пожертв повела національна українська канадійська преса: „Канадійський Фармер", „Український Голос" і „Канадійський Ранок".

На чолі Гол. Комітету „Поміч Краєві" стоїть о. Микола Бартман (голова), Володимир Босий (секретар) і Василь Дикий (скарбник).

Не сумніваємося, що наші канадійські земляки — згідно з їх запевненням — поведуть широку акцію, щоби прийти з допомогою своїм нещасним братам.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Іван Зельський, учит., Филипів п. Сукалки 5, І. Лобай, учит., Соколе п. Кам'янка Стр. 5, Лука Налуковий, суддя, Коломиї 10, Михайло Савчук, Данціг, Вільна Техн. Школа 10, о. А. Філевич, Лужні 10, Марія Бедріївна, учит., Колодрібка п. Заліщики 10, Денис і Марія Стельмахи, Жабинє п. Поморяни 10, Катерина Дмитренко, Стшалково (табор) 10, Паньо Костюк, учит. Руда Пабянінка к. Коршів 10, д-р Василь Смолин і Данусл Смолинівна, Краків по 10 зол., разом 20, Петро Собків, учит., Полове п. Радехів 20, д-р Андрій Жуковський, Підволочиська 25, о. Волод. Граб, Спасів п. Тартаків 25, Василь Мурза, збірка селян села Вірнипільської гм., Дрогичинського повіту 36.00, Іван Рачок, упр. школи в Целігнові п. Глухів к. Скерневіц 10, Ольга Рачкова учит. в Целігнові, п. Глухів к. Скерневіц 20, Бойчак Мирон, збірка громади Поруччя п. Буше 32.90, Парох. Уряд Торговиці п. Отинія, збірка в церкві 34.66, о. Василь Рудко, Дубє п. Поніква к. Бродів, збірка в церкві в акафісту 40.33, Дмитро і Ольга Греголинські, Перемишль 50, о. Константин Балицький, збірка з Молодятина 52, збірка з Марківки 33, — разом 85, Старо-Виковський Селянський Комітет допомоги (пов. Ковель) 106, Громада Сажавки, п. Скалат, збірка в громаді 138.40, о. Сидір Зельський, Милятин Старий, збірка в Діднлові і Ріпневі 145.31, Пов. Комітет доп. в Лежайську, друга збірка, а то: збірка Старе Місто 19.50, Сеняна 21.60, Лежайськ 112.40, Жухів 16, — разом по потрученні порта 168, Комітет допомоги на місто Львів, збірка, а то: о. прелат Тит Войнаровський 10 доларів, церква Успення Пр. Бог. збірка з дн. 21. 9. 1927 р. 17, церква при Зболотівича, збірка з дн. 21. 9. 1927 р. 33.10, п. Гермушська, Львів 5, III. і IV. кл. школи У. П. Т. в Клепарові к. Львова 2.20, Збірка на вулицях м. Львова в дні 2. 10. 1927 1071.24, д-р Іларіон Свєнціцький, Львів 5, Ксеня Абрисовська, Львів 5, Ратунковий Комітет Допомоги в парохії Буськ через о. С. Калиневича 300 зол., Збірка в церкві парох. Манява 20, Іван Коза, Близсоводи 2, Муж. Школа в Бучачі (замісць дарунку в день іменин Вп. С. Олевич) 12.50, Марія Бугай, Зашків 5, Роман Сосновський, радник Львів 20, Петро Курманович, радник, Львів 10, Андрій Даішковський, емерит. почт., Львів 10, Філія Союзу Українок у Борщеві 50, д-р Андрій Лукін, адвокат, Борщів 20, дир. Я. Малаховський, Борщів 5, дир. І. Кобилецький, Борщів 5, збірка з Мазурівки в Борщеві 11.85, збірка з Кута Нічлава в Борщеві 91.15, д-р Яким Ярема, Прага 50 чеських корон, себто 13 зол.

Разом виказано сьогодні 2.788.44 золотих і 10 долярів. З попередньо виказаними 24.120.09 золотих, 495 долярів і 10 нім. марок зложено досі **26.858.53 золотих, 505 долярів і 10 нім. марок.**

Перший відгук дітючого серця на поклик Діти дітям!

Українське Т-во охорони дітей і опіки над молодю одержало на днях з Королівської Гути отсе письмо:

„Повідомляю Шановне Т-во, що замісць купна забавок та образків для розривки надіслав я сьогодні до Центробанку у Львові на вкл. книж. ч. 8165 для нещасних дітей, потерпівших від повені, 5 (пять) золотих. Знаю, що не дуже мала допомога, бо тато мені розказував, що нещастя дуже велике. Та потішаю себе надією, що я не один. Тато казали, що напевно всі мої товариші з кожної родини повинні так зробити, відмовитися від забавок та ласощів, а поспішити з поміччю своїм братчикам і сестричкам, що залишилися без даху, одягу, без хліба, а вже й зима надходить, холодно стає. А може мої товариші мають більше як я, то й зможуть більше надіслати — тоді напевно вратуємо нещасливих від голоду й холоду"...

Юрко С., син емігранта з Вел. України. Перший Юрко, а хто другий?

Останні вісти.

Арештування на Виленщині.

Варшава, 5. жовтня 1927.

Нинішньої ночі арештовано богато литовців під закидом, що вдержували зносини з Ковном. У самім Вильні арештовано 13 осіб. Переведено ревізії у литовських діячів, що належать до комітету окупованих земель, якого централя є в Ковні. Арештовано 10 лит. священиків. Взагалі замкнено около 40 шкіл. Слідство передано прокуратурі. Ревізії, переведені у лит. священиків, виявили нібито роботу ворожу для польської суспільности.

ЗАМКНЕННЯ ЛИТОВСЬКИХ ШКІЛ.

Варшава, 5. жовтня 1927.

Польський уряд приказав замкнути литовську учит. семинарію у Вильні, 24 школи, удержувані освітнім т-вом „Ритас" на терені виленсько-троцького повіту і 5 шкіл у свенцянськім повіті. Литовського діяча Каразе, що не мав польського горожанства видалено з Польщі. Інших арештовано і вони сидять у вязниці в Лукішках.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Львів, 6. жовтня 1927.

Вчора в год. 17.45 особовий поїзд, що відходив із гол. двірця до Підгаєць, зударився з маневруючою машиною. Було ранених легко 16 подорожніх і зал. персонал. Одну подорожну, Войцеховську перевезено до шпиталю, бо вона потерпіла сильне нервове стрясення.

СПРАВА ҐЕН. ЗАГУРСЬКОГО.

Львів, 6. вересня 1927.

Поліційне слідство в справі арештованих у звязи з поширюванням летючок у справі ґен. Загурського, закінчено. Прокураторія постановила віддати до суду 4 з арештованих, проти яких поліція вигтовила карне донесення за злочин з 65 § к. з. Вчора цих 4 арештованих відставлено до вязниці при вул. Баторія.

ЛЕВ ДОДЕ ВЕРТАЄ ДО ФРАНЦІЇ.

Брюссель, 5. жовтня 1927.

В Гаві появився нечайно Лев Доде і заповів, що таксамо потайки верне до Франції. Французькі роялісти — казав Доде — хочуть монархії не середньовічної, лише приноровленої до новочасних умовин. Клятва Ватикану не зашкодила роялістам, навпаки помогла їм. Після клятви до партії приступило нових 7.000 членів.

ПОРОЗУМІННЯ В ЮГОСЛАВ. ПАРЛЯМЕНТІ.

Білгород, 5. жовтня 1927.

Вчора, себто день перед отворенням скупщини, утворилася нова парл. коаліція. Тогож дня прийшло до порозуміння між провідником селянської партії Степ. Радичем і провідником незалежних демократів Прібіцевичем. Оба провідники були досі безоглядними політичними противниками і прихильниками скрайно протилежних поглядів у ділянці внутрішньої політики. Часописи зазначують, що це порозуміння є початком оконечного поминання завзятої політичної боротьби, якої тереном була Хорватія від 9 літ.

КОМАНДАНТ „ШТАЛЬГЕЛЬМУ" ПРО ВІЙНУ.

Берлін, 5. жовтня 1927.

Часописи подають із Любеки, що нач. командант Штальгельму Зельдте у промові, яку виголосив із нагоди штальгельмівців, зазначив, що „штальгельм" не хоче війни з культурними народами Заходу, лише справедливий смолоскип війни понесе на схід. Котрогось дня зявимося там і тоді відбудеться генеральна розправа.

РЕВОЛЮЦІЯ В ПОРТУҐАЛІЇ.

Льондон, 5. жовтня 1927.

З Лісбони подають, що Портуґалія є знову на передодні революції. Опозиція хоче повалити президента Кармону, а на його місце покликати посла Ґарсію Росалу. Власти видали відповідні зарядження.

КІНЕЦЬ БУНТУ В МЕКСИКУ.

Льондон, 5. жовтня 1927.

Після 24 годин бунт у Мексику здавив президент Калес. Провідників бунту з ген. Серрано на чолі, розстріляно. Федераційні війська окружили місто Перолю, де — як гадають — схоронився ґен. Гомез. Кожної хвилі сподіються здачі міста.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Амер. доляр 8·91 і пів—8·92, канад. доляр 8·89 і пів—8·90. Банк Польський платив за доляра в готівці 8·8?, за Ню-Иорк 8·91, Цюріх 171·99, Париж 35·03, Медіолян 48·70, Осльо 234·75, Відень 125·70, Берлін 212·30, Прага 26·44.

НОВИНКИ.

— **Концерт Анди Остапчук.** У програму концерту оперової співачки Анди Остапчук який відбудеться в суботу 8, п. м. в год. 8-ій веч. в салі „Народнього Дому" входять твори переважно у нас не співані і незнані. Крім арій оперових з оп. „Кавалерія рустікана", „Тоска" і „Льоенгрін" відспіває артистка ще пісні Гречанінова і Маркса. Одначе головну увагу звернула співачка на українських композиторів і підібрала собі репертуар, що відповідає її могутньому голосові незвичайної ширини і що дає змогу виказати свої першорядні інтерпретаторські прикмети підчеркувані чеськими, мадярськими та німецькими музичними критиками. У виконанні співачки почуємо С. Людкевича „Подайте вістоньку" і „Піду від вас", Барвінського „Ой, поля" і „Ой, люлі люлі" досі незнаний у нас твір Нестора Нижанковського „Жита" і дрібніші пісні Степового „Зимою" і Лопатинського „Ні, не співай". Фортепяновий супровід узяв на себе відомий і в наших музикальних колах (із сонатового вечора проф. Москвичева, а також з концерту „Бойна") паніст д-р Гінсберг. Друга солістка того вечора паністка В. Божейко відограє ряд творів Шопена і Мендельсона та прегарну парафразу Мендельсон-Ліст: „Весільний марш" і „Танок ельфів" із „Сну літньої ночі". Можна сподіватись, що концерт з огляду на знамениті сили виконавців, як і незвичайно цінну програму матиме повний успіх серед кол нашої музикальної публики.

— **Виклади** на однорічному курсі торговельному для абітурієнтів середних шкіл в Українській Торговельній Школі у Львові вже почалися, тож вписи будуть з днем 12. п. м. замкнені.

— **Темна хроніка.** Арештували професійного ошуканця Кали, що відсидів 4 роки тому вязницю, виїхав із жінкою до Ріо Де Джанейро, де торгував живим товаром і вернувся до Львова, де жив із філянтропії себто збирав гроші на бідні діти до власної кишені. Із листів найдених при ньому виявилось, що його т. зв. жінка вела надалі в Ріо Де Джанейро темні справи, а він постачав їй звідси живий товар. — Справа вбивства стрийського бандита Кулига мельником Меком темніша як спершу видалось: Мек приїхавши з Калущини на закупки до Стрия дав себе намовити на спільну вечеру двома професійними бандитами Пешним і Кулигом. Ці напоїли його і завели до своєї приятельки, яка мала допомогти їм в операції портфелю багатого „провінціяла"; на щастя, Мек мав сильну голову та револьвер і в бійці з бандитами, які воювали ножем і сокирою, одного застрілив; тоді другий утік, але його зловили на другий день.

— **Ще одна російська ґазета.** Не пізніше як 1-го січня появиться в Рівнім нова російська ґазета, на яку гроші дає один із багатших волинських поміщиків. Видання звязане з надією на недалеку виборчу кампанію.

— **Рабіни проти демократії.** У Кракові радили довірочно рабіни з Галичини і мали висловитись проти демократизації жидівської громади, а за ортодоксійною організацією.

— **Оригінальні лови.** У Нарпмськім краю появилось стільки кертиць, що все населення стануло до боротьби з ними. Ці лови багато корисніші як на грубу звірину; навіть молоді хлопці заробляють денно за кертичні шкурки по 5 і 6 рублів.

— **Сензації наукового конґресу.** Поважні вчені, що зібрались у Парижі на конґрес для дослідів психічних явищ, подають до відома факти, які викликують в інших (звичайних профанах чи навіть самих учених) недовірчивий кив головою. На черговім засіданні цього конґресу, мюнхенський зоольоґ Краль реферував про думання звірят, беручи як приклад досліди зроблені ним на протязі довгих літ на вихованих ним конях, в Ельберфельді. Ці коні були не пресовані як це роблять у цирках, а систематично підготовлювані як діти. Один з них Магомед виявив такий математичний талант, що міг виконувати самостійно дуже складні альґебраїчні операції, трудніші як скінчений ґімназист. Франц. письменник Метерлінк, за прикладом інших скептичних дослідників таємних проявів звіриної душі, перевірював особисто інтеліґенцію коней Краля і присвятив їм окрему студію, в якій потвердив небувалі факти. Коні порозумівались з людьми при помочі азбуки вирізаної на землі і вибивали букви ногами. На паризькім конґресі вчені матимуть змогу перевірити виїмкову інтеліґенцію кількох собак, які в силі самостійно думати, а не повторяти механічно те, що їх вивчили. Таким робом з наукового боку приходить потвердження неодного малюнку собачої психольоґії, які полишили нам визначні письменники, очаровані своєрідним умом своїх чотироногих приятелів.

— **Лік проти злочинности.** Американська преса приносить справжню американську новину: вчений д-р Ріґсон винайшов середник, яким треба лічити злочинців. На його думку кожний злочинець є в деякім розумінні ненормальним умово, отже його треба лічити. Ріґсон винайшов екстракт із желез морської свинки, який треба запускати злочинцям під шкіру, так само як умово недужим. Він заявляє, що вилічив уже своїм винаходом неодного божевільного і неодного злочинця. Якщо цей новий лік у силі зробити бодай якусь частину злочинців і божевільних — нормальними, тоді виринає питання: чи не треба би ним щіпити кандидатів на злочинців ще заки вони стали шкідливими.

— **Палата для конклаве.** Папа Пій XI затвердив пляни будівлі нової палати, де буде збиратись конклаве. До цього часу церемонія вибору нового папи відбувалась у Сикстинській каплиці і там треба було робити тимчасові келії для членів конклаве, так, що величанські ватиканські салі перегороджували. Нова палата матиме 70 великих мешкань для кардиналів і 50 менших для їх служби. Голосуватимуть у великій салі. Ґалерія першого поверха буде прибрана образами. Палата коштуватиме 50 міл. лір.

— **Велике замовлення.** Російський маляр Бродський дістав замовлення намалювати образ „Святочне засідання в Смольнім з нагоди 10-ліття жовтневої революції". На образі буде видко комуністичних діячів мов на портретах. Тому не диво, що він матиме 80 квадр. метрів. Бродський піде слідами славного франц. маляря Давіда, який увіковічнював Наполеона на полотнах, що могли би надаватись до великої панорми.

— **Автори і радіо.** Відомий австрійськ. письменник Артур Шніцлер почав процес із австр. радіовим товариством „Равак", яке не хоче платити йому гонорарів за поширювані собою твори. На протест Шніцлера „Равак" відповів бойкотом його творів. Шніцлер домагається від австр. влади радикальної реформи авторського права, яке в інших культурних країнах поширене на різні ділянки життя, де плоди чужої творчости можна використовувати без дозволу та гонорару. Ясно, що при розвитку радіо, коли кожний матиме його в своїй хаті, воно може легко вбити книжку, тому, що люди волітимуть слухати текстів літератури замісць їх читати.

— **Рекорди.** Один американець подав

є суд одного француза, який безпосередно перед веселим днем закінчення війни заручився з його донькою, а потім щез безслідно. Імена всіх цих трох тісних осіб є байдужі для мотиву, над яким має ломати собі голову паризький суд. Батько покривдженої нареченої домагається міліон долярів відшкодування за... пролиті сльози своєї нещасливої доньки, ошуканої вітрогоном. Суд рішатиме питання: скільки варт одна сльоза покиненої дівчини і скільки сліз може пролити нещасливо закохана. — Маленьке данське містечко Слягельсе придумало спосіб зробити конкуренцію славним на весь світ Дербі та Льоншан, де щороку відбуваються кінські перегони. Не тільки їм, але й великим столицям, що люблять перегони накотесниць, авт. лодок, пішки і інших родів спорту. Слягельсе є центром щорічних виставок домашніх звірят; між ними пишаються також ті, яких мов великих письменників найкраще оцінюють після смерти: свині. Талановиті данські промисловці рішили, що перегони свинь, на зразок кінських, притягнуть чимало публики і причиняться до кращого експорту цієї добродушної звіриної породи. Невідомо тільки, чи раніше бевроги будуть дресувати.

– Жіночі рекорди. Між американськими легіонерами, що приїхали на свято воєнної дружби у Париж находилась теж одна жінка Дороті Фрукс, одна з найпалкіших американських суфражеток. Фрукс перша жінка — адвокат в Америці, а дійшла до свого становища ще як 21-літня дівчина, здобувши право оборони у найвищім суді Ню-Йорку. Фрукс оповідає, що тепер скількість юристок в Америці дуже значна, але більшість студіює право на те, щоби завідувати своїм майном, хуторами чи фабриками. Нині в Ню-Йорку є 12 жінок-адвокатів, які головно ведуть подружі справи. Фрукс відзначена крім ордеру америк. легії, фашистівською відзнакою. Вона є авторкою ріжних книжок, як нпр. „Американське серце“, „Закон кохання“.

– Світова всячина. Радянський уряд сконфіскував єгипетський пароплав „Кості“ і охрестив його на Сакко-Ванцеті; Єгипет відповів конфіскатою радянських кораблів у Суезі. — У Мадриті заарештували з 200 ріжних політичних осіб у звязку із протидержавною змовою. — Палестинський уряд призначив 100.000 фунт. шт. позички для відбудови жертв із останнього землетрусу. — Група католиків увійшла до церкви методистів у Вильні; счинила там бучу; кілька осіб арештували. Німеччина таки дістане позичку від америк. банків, які надумались. — Ленінград залитий водою у нижчих частинах міста. — До Польщі приїджає на короткий час творець ритмічної руханки Жак Далькроз. — На нім. Шлеську епідемія тифу. — Арештували жінку бувш. грецького диктатора Пангальоса, обвинувачену в участи протидержавної змови. — Льорд Асквіт, провідник англ. лібералів має намір покинути політичну діяльність з огляду на свій вік. — В університеті у Букарешті повторились антисемітські демонстрації. — 1-го жовтня був найгарячішим днем в Америці від 1887 р., у Ню-Йорку температура в тіни була 85 ст. Фар. — Літак німецької фірми Юнкерс, що вибирався до Америки в кількох етапах почався під проводом летуна Льоса, що керував „Бремен“.

— З кіна. У кіні „Лев“ 10 дій кохання та пристрасти „Жінка сатана“ (Спокусниця), з Гарбо, Морено, Берімор, Рой Дарей. — У кіні „Коперник“ фільма „Сингейка“ з богом улюбленців кіна Родольфом Валентіном.

— Стінний календар. Повідомляється ш. Громадянство, що як кожного року так і цього видає **„Рідна Школа“** свій ілюстрований стінний календар на 1928 рік і розішле його в час усім своїм прихильникам по всьому світі. Календар так зложений, що буде окрасою кожної української хати.

Дописи.

ЗБОРІВ (Серверіп). **Відповідь на „Вияснення зі Сервир“ в ч. 208 „Діла“ з дня 17. вересня 1927.** Правдою є, що Іван Галай, приятель учителя Павла Молчка і д-ра Годованого є наказним війтом, встановленим польсько-жидівськими заходами. Правдою є, що він під крилами сильних опікунів безконтрольно завідує громадським добром. Правдою є, що Галай, як рік-річно так і цього року витав на майдані польську бандерію з Богданівки в день 3-Мая словами: „Ми впісци двісяй сьвьонткуєми“. Правдою є, що цей наказний урядує виключно по польськи. Кореспонденцію з громадами веде тільки в польській мові. Доносить за українську кореспонденцію до староства і тим спричинює кари. Найновішу цвітку такої його гнучкої діяльности, а саме два документи, залучаємо для ужитку Редакції. Правдою є, що Іван Галай колядників на Рідну Школу виганяє зпід хати і правдою є, що Галай за доброю порадою своїх інтелігентних приятелів виготовив виборчу лісту, пригідну для вибору жидів. Правдою є, що в лісті Галая, Молчка та інших є крім жидів і українці, але правдою також і те, шоо вони танцюватимуть під скрипку Галая, настроєну в старостві — як і досі. Правдою є, що Павло Молчко віддав голос на жида і його голосом був жид вибраний, а не перевагою самих жидівських голосів, бо жиди були в меншости. Правдою також і те, що за рекламацією Павла Молчка і Томашевського вичеркнено з лісти Степана Мурoвича і що наслідком того випровадив цього останнього жандарм з виборчого льокалю і тим причинився до повалення української національної лісти. Неправдою є, що о. Мурович зі синами процесується, а правдою є, що Галай, Молчко, Томашевський і тутешні поляки за намовою жидів та власть імущих хотять наклепами і штучно сконструованими процесами позбутись о. Мурoвича і його родини зі Зборівщини. Адже відомою правдою є, що попередній староста Пеньонжкевич сказав: „Подзенковалбим тему, кто забралби тего старего ксендза зе синамі“. Тому правдою є, що проти о. Мурoвича ведеться канонічний процес, але неправдою є, щоб в тому процесі проти о. Мурoвича брали участь люди, яким на серці лежить добро нашої церкви і українського народу. Правдою є, що як свідки у процесі виступили — один жид, учитель, поляки Марцінішини, два наказні війти зі Сервірів і Яцківців і кілька збаламучених людей, з яких один, а саме Іван Колтовський, о. Мурoвича перепресив. Правдою є, що Мортко Готфрід, приятель Галая, Молчка і Томашевського, наслав на о. Мурoвича в 23 годині нетверезих жандармів з жидами та одним війтівським лизуном і ті опівночі легітимували сонну родину, а потім староство засудило Мурoвичів на арешт за „опур владзи“. Правдою є, що Галай напав на публичній стежці на Степана Мурoвича і за те відповідатиме перед судом. Неправдою є, що Ярослав Мурович побив хлопця Томашевського, а правдою є, що вигнав його з цвинтаря за невідповідне поведення біля церкви, а далі правдою є, що Я. Мурович відноситься до всіх як годиться доброму християнинові і примірному богословові. Правдою є, що група Галай—Томашевський параліжує роботу Мурoвичів, але відомо, що ту саму роботу Мурoвичів параліжують жиди, староство і жандармерія, чого доказом виарештування цілої родини в 1923 р., численні кари на о. Мурoвича за урядування в українській мові, засудження Степана Мурoвича, колишнього офіцера військовим судом в Тернополі і відкинення рекурсу в українській мові, донос до Консисторії на о. Мурoвича та інше. Правдою є, що всі дати, подані „чвіркою“ про вибори є сфінговані, а повний зміст і характеристику праці дає фірма „Галай і Спілка“. Правдою є, що праця Мурoвичів є безкорисна і з ідейних мотивів, чого доказом обставина, що ніхто з Мурoвичів не кандидував до ради і правдою є, що Мурoвичі для ідеї жертвували нераз вигоди, здоровля і матеріяльні цінности. Правдою є, що їх заходом засновані численні читальні і кооперативи в Зборівщині і правдою є, що їх заходами відбуваються рік-річно ріжні збірки як на Рідну Школу і добрий вислід збірок звісний Управі Рідної Школи. Правдою є, що д-р Годований є уроженцем Сервірів, але неправдою є, щоб його інтересував культурний рівень рідного села, а доказом на те обставина, що не є членом ні кооперативи, ні читальні, хоч перебуває дома і гостює часто в нотоpичних хрунів. Неправдою є, що Василь Шаблій читає іншу пресу крім „Свободи“, яка приходить на адресу читальні, а правдою є, що В. Шаблій не був членом радикальної партії і тепер до неї не належить, але навпаки все був і тепер є членом Національно-Демократичного Обєднання. Правдою є, що Галай і Спілка виступають ворожо проти кооперативи, читальні і Рідної Школи, а радо кооперують з жидами і хрунями. С. М.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ.

К. Евальд: **Двоногі.** Переклав Василь Краснопільський, ілюстрував В. Іванець. Накладом „Рідної Школи“, Львів 1927. ст. 76.

Вол. Островський: **Політики**, сатирична повість. Варшава—Холм 1927. В-во „Наша Беседа“, ст. 46.

ЖУРНАЛИ.

Літ.-Наук. **Вістник**, кн. X. жовтень. Зміст: Г. Мазуренко: Рюбецаль. М. Голубець: На одній струні. В. Зарішкий: Не всьо лі равно? А. Крезуб: Як загинув отаман Зелений. А. Карашевич: У громовищю. Перед світом. Ю. Магалевський: Останній акт трагедії. Г. Омельченко: Листування Т. Шевченка з Я. Кухаренком. П. Гаймзак: Нова польська критика про Жеромського. П. Карманський: Із скитальних пісень. М. Іваненко: А вже весна. Ж. Спенле: З нової німецької літератури. Д. Донцов: М. Макіявель.

Nation und Staat, нім. журнал для проблеми європейських національних меншостей.

Народня Просвіта, часопис присвячений справам позашкільної освіти, ч. 7—8, вересень—жовтень. Зміст: М. Галущинський: До самоосвіти! А. Животко: Мандрівні випозичальні книжок. Що читати? Нові видання Т-ва „Просвіта“. Бібліотека освітника. Вісти з Т-ва.

Жіноча Доля, ч. 18. 15. вересня. Зміст: У. Кравченко: Привіт села. Слухайте. Страшна повінь. М. Дорошка: Відлітають. Г. Ниньчур: Перебування в Данії. Відділ америк.-канадійський. Часть господарська. Жіночий рух.

Наш Приятель, часопис для молоді, ч. 1—2, вересень—жовтень. Зміст: Дорогі приятелі. Хто ввірить — спасеться. А. Лотоцький: У братній згоді. Свята сселя. Св. Бенедикт, приятель дітей. А. Ч: Невдача. На місійній роботі. Казочка про правду. З любови до свого народу. Маруся. Веселий кутик.

Відозви й комунікати.

В справі збірки для українських інвалідів.

Що-року відбувається в листопаді традиційна збірка жертв на інвалідів Української Галицької Армії. Цього року повінь обмежила терен збірки, а ще більше обмежила його адміністраційна влада. Львівське воєвідство не дало дозволу на збірку, мотивуючи відмову перетяженням населення ріжними збірками та потребою негайної помочі жертвам повени.

Покищо тільки тернопільське воєвідство дало дозвіл на прилюдну збірку по містах і селах рескриптом з дня 19.IX. 1927 ч. БП. 6468/27. Цей дозвіл мусить бути якнайкраще використаний, бо дотеперішній розмір допомоги не сміє бути зменшений. В богатьох місцевостях не переведено зеленосвяточної збірки; нехайже тепер ті місцевости не занедбають свого обовязку! Збирачам будуть розіслані збіркові лісти й повновласти. Крім того кожний збирач, згідно з рескриптом, мусить мати посвідку тожсамости (або військову книжечку).

В тих місцевостях, які не потерпіли від повени, а в яких не можна перевести прилюдної збірки, треба перевести її по товариствах і церквах. У кого охота, той знайде богато доріг, щоби його лепта зайшла, куди треба.

Готуйтеся до збірки, дайте належну поміч народнім борцям! Не лишіть їх без опіки в цю критичну хвилю!

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:
Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.
17-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

Взивається всі громади судового камінецького повіту, негайно завязати місцеві комітети ратункові і повідомити український комітет в Камінці струм. — За Комітет *о. М. Цегельський* голова комітету.

Взиваю всіх Впп. Отців камінецького деканату негайно доставити збіже призначене для потерпівших від повени, до мене підписаного — *о. Мих. Цегельський декан.*

Товариський зїзд. Комітет зїзду просить товаришів що покінчили учительський семинар в Станиславові в році 1907, о подання своєї адреси найдальше до 15-го жовтня ц. р. щоби приготовити 20-літній товариський зїзд, що відбувся би 7-го листопада п. р. Зголошення надсилати Іван Кшечковський учитель, Станиславів вул. Голуховського ч. 80. 661 1-1

ПОДЯКА.

Подобалось Всевишньому забрати нам найдорощого синка і брата Богдана, в першій весні життя. Прибиті важким горем, складаємо отсею дорогою як найширішу подяку Вп. П-ву Підлісецьким та Вп. Микульським за слова розради в часі важкої його недуги, як також за перші слова співчуття по його смерти. Зокрема дякуємо Вп. п. Підлісецькій за поміч в прибранню катафальку а Впр. о. Підлісецькому за безінтересовне відпровадження домовини на вічний відпочинок нашої найдорощої дитинки. Рівнож дякуємо рідні і всім, що взяли участь у сумнім обряді та причинилися в цей спосіб до звеличання цего сумного обряду. Всім щире Спаси-Біг. — *Панько і Ольга Гайди родичі, Святослав брат.* 664

Підмихайле в вересні 1927.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.